

Особливості збору інформації підприємствами при прийнятті управлінських рішень в умовах міжнародних економічних відносин

Вербицька Галина

НУ «Львівська політехніка»

м. Львів, Україна

galinaverbicka@ukr.net

In the article the problems of collecting information in management decisions of enterprises in terms of international economic relations. A theoretical guidelines for improving the efficiency of the information collected.

Ключові слова: інформація, управлінське рішення, підприємство, міжнародні економічні відносини, ринок.

Для дослідження можливостей ринку в умовах міжнародних економічних відносин підприємства потребують вичерпної і достовірної інформації. Управляти бізнесом – означає управляти його майбутнім, а управляти майбутнім – управляти інформацією.

В результаті виконаних досліджень було визначено, що процес збирання інформації повинен включати: ідентифікацію необхідних джерел інформації; попереднє збирання інформації; виявлення інформації, якої ще бракує; проведення анкетування, інтерв'ю, нарад; систематизацію зібраної інформації. Аналіз даних пропонуємо здійснювати за допомогою такого алгоритму: класифікування даних; аналіз взаємовідносин; порівняння; синтез.

В Україні, через недосконалість розвитку ринку інформаційних послуг, важко знайти підприємство, яке б цілком було задоволено інформацією про ринок. Одні вказують на недостатність правильної інформації, інші говорять про надлишок неправильної [1]. Особлива проблема – оцінка інформації з погляду відповідності її реальному стану справ. Основні

вимоги, які висувають до інформації – це точність, достовірність та оперативність.

Точність інформації забезпечує її однозначне сприйняття всіма споживачами (ризик точності).

Достовірність визначає допустимий рівень перекручувань інформації, при якому зберігається ефективне функціонування системи (ризик достовірності).

Оперативність відображає актуальність інформації для необхідних розрахунків і прийняття рішень в умовах, які швидко змінюються (ризик оперативності).

Проект може бути прийнятий лише за умови, якщо він ґрунтується на законодавчих актах, директивах вищих органів і не суперечить їм [2]. Тому вивчають існуючі правові документи з цього питання і правову сторону всіх його аспектів.

Інформаційний цикл полягає у вивченні досягнень науки, передового досвіду, одержанні внутрішньої поточної інформації та даних про ресурси для рішень та реалізації їх. Слід також вивчати поради провідних спеціалістів з цього питання. Доцільно вислухати прибічників і противників мети, яку поставлено перед колективом підприємства.

Можна виділити таку структуру необхідної зовнішньої бізнес-інформації:

- загальна ринкова інформація – перспективи розвитку галузі; становище на ринку кредитів; демографічна і соціологічна інформація; стан фондового ринку тощо;

- інформація про споживачів – визначення головних споживачів; визначення кола осіб, які

мають вплив при прийнятті рішення про покупку; виявлення потенційних споживачів тощо;

- інформація про конкурентів – перспективи розвитку виробничих фондів; зусилля щодо підвищення кваліфікації персоналу; заходи щодо підвищення мотивації персоналу; політику у сфері ціноутворення тощо;

- інформація про постачальників – перспективи розвитку ринку техніки та обладнання; нове на ринку сучасних технологій; новини ринку сировини, палива тощо;

- інформація щодо державного регулювання – зміни в оподаткуванні; нове у бухгалтерському обліку та звітності; зміни в митному законодавстві тощо.

Однак необхідна для прийняття надійного рішення інформація часто або важкодоступна, або коштує надто дорого. Вартість інформації слід включати час витрачений на її збір, вартість послуг зовнішніх консультантів. Тому для підприємства важливо вирішити, наскільки істотна вигода від додаткової інформації, наскільки саме по собі важливе рішення, для якого ця інформація необхідна. З цією метою слід порівняти очікувані від неї вигоди з очікуваними витратами, пов'язаними з її одержанням.

Якщо очікуєма вигода від купівлі інформації не перевищить витрат на її пошук, то таку інформацію слід придбати. Якщо ж навпаки), то від купівлі такої дорогої інформації краще відмовитися; дешевше буде зробити деякі помилки.

Обсяг інформації залежить від складності ситуації (для вирішення простих ситуацій її треба менше, ніж для вирішення складних перспективних завдань), а також від кваліфікації та досвіду особи, яка приймає рішення. Досвідчений і висококваліфікований керівник зможе доповнити зібрані дані, виходячи з досвіду своєї поведінки в аналогічних випадках. Він завжди буде старатися одержати любую інформацію, навіть саму погану, або якісь ключові моменти такої інформації, або відмову від розмови на дану тему і використати їх з вигодою. Інформація збирається по крупинках. Ці крупинки, зібрані в єдино, мають інформаційну цінність і дають можливість оцінити інформаційні ризики.

В тому випадку, якщо інформацію складно одержати, але така можливість швидко з'явиться, самим правильним буде відкласти прийняття рішення, але при цьому слід враховувати можливі втрати від упущеної вигоди. Приймати ж рішення слід тільки в тому випадку, якщо втрати від затримки прийняття рішення допустимі, а в майбутньому перекриються прибутком, одержаним в результаті прийняття рішення на основі додаткової інформації. Слід зазначити, що із збільшенням часу і витрат на збір інформації якість рішення має таку тенденцію: до певного часу з накопиченням інформації якість рішення покращується, але після підвищення до певної величини різко падає. В такому випадку від подальших пошуків інформації слід відмовитися, так як виникає ризик упущеної вигоди.

В зв'язку з цим, перед підприємством стоїть питання визначення оптимального об'єму інформації в залежності від витрат на неї і часу, витраченого на її збір, для чого йому необхідно визначити цінність інформації, тобто різницю між результатами рішень, прийнятих з використанням даної інформації і тих, що були б одержані без її використання.

Таким чином, успішно функціонувати в ситуації, яка безперервно змінюється, здатна та фірма, яка не просто враховує зміни, а діє, використовуючи нову інформацію для постійного коректування своєї діяльності. Робота по збору інформації підприємством в умовах міжнародних економічних відносин повинна здійснюватися протягом усього процесу прийняття рішень. З переходом від одного етапу до іншого може уточнюватися потреба в додатковій інформації, а також здійснюватися її збір і обробка.

ЛІТЕРАТУРА

- [1] Єршова Н.Ю. Інформаційно-комунікаційне забезпечення прийняття управлінських рішень економічними суб'єктами / Н.Ю. Єршова // Науковий вісник Ужгородського університету. Економіка. – 2013. – Вип. 39, Ч. 1. – С. 96-101.
- [2] Варенко В.М. Інформаційно-аналітичні технології прийняття ефективних управлінських рішень / В.М. Варенко // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2014. – № 3. – С. 62-65.